

‘Groups in the time of conflict’

Verslag van het zeventiende IAGP-congres, 24-29 augustus 2009, in vier delen.

1. Inleiding

Marja van Aken

Het is nog rustig als we om 20.30 op het terras van ‘onze’ trattoria aankomen. Tafels worden tegen elkaar geschoven, negen stoelen eromheen gezet. We bestellen wijn, bier en water. Andere congresgangers druppelen binnen. We horen: ‘Hey, Dutch Maffia’ en zwaaien terug.

Hoogte- en dieptepunten

Wat waren voor ons de hoogtepunten van dit zeventiende congres van *the International Association for Group Psychotherapy and Group Processes* (IAGP) met als titel ‘*Groups in the time of conflict*’?

Als eerste komt bij de meesten van ons de *keynote*-lezing van Lord John Alderdice op, ‘*fundamentalisme, radicalization and terrorism as large group phenomena*’: pakkend, betrokken, genuanceerd, boven de stof staand. We nemen ons voor hem te googlen zodra we thuis zijn. Dan de reflectiegroepen om acht uur ‘s morgens, voor de twee van ons die zo matineus waren, het ‘Lacan traject’ met reflectiegroep en lezingen, de presentaties/workshops over

supervisie, *mirroring*, consultatie, transgeneratieel geweld in verschillende culturen, *sounds and music*. Maar ook: de hand van Malcom Pines, het de enige buitenlander in een groep vol Italianen zijn, de internationale contacten, met respect horen onder welke moeilijke omstandigheden men onder andere in de voormalige Oostbloklanden tegen de stroom in lijkt te moeten zwemmen. En om zo met elkaar op stap te zijn; even bijpraten en stoom afblazen tussen de presentaties door of ‘s morgens aan het ontbijt, elkaar op weg naar het congres tegenkomend in het barretje bij een vlugge cappuccino, de eetgroep van wisselende samenstelling aan het eind van de dag en discussiëren, discussiëren.

Dieptepunten waren er ook: de openingsceremonie, bijna helemaal in rap Italiaans, de *keynote*-lezing van twee Italianen, die liefdeloos twee patiënten fileerden, sessies waarbij de voorzitter niet bleek te weten dat presentatoren afwezig waren, sessies die ter plekke niet door bleken te gaan of die aangekondigd waren als Engelstalig maar zonder blikken of blozen in het Spaans en met minimale vertaling werden gegeven, de

pre-congres workshop over *'the influence of the consultant in the organisation'* waarbij de workshopleider al (straf)duidend door zijn – overigens mooi opgezette – programma ging.

Structuur

Voorafgegaan door een pre-congres met vaste workshops van anderhalve dag, had het congres een duidelijke structuur. De dag begon met gesloten *early morning*-reflectiegroepen van anderhalf uur, gevolgd door *paper*-presentaties van vijf kwartier. Na een pauze van een half uur kwam de *keynote speaker*, dan lunch – lopend buffet, lunchbox of op een halletje voor een broodje naar eerder genoemd barretje. Voor de doorzetters waren er tussen de middag *Expressive Art Activities*. In de middag konden er workshops, symposia en cursussen gevolgd worden, deze waren interactiever dan de *paper*-presentaties. De dag werd afgesloten met *'Large en Median groups'* de laatste vanuit psychodrama, het groepsproces en groepsanalyse, waarbij zo'n groep wel uit driehonderd mensen kon bestaan.

Het congres als lopend buffet

Je kunt bij een lopend buffet van alles wat eten, je bij de koude of warme hap houden, je overeten, het gevoel hebben dat je de verkeerde gerechten op je bord hebt of door de overdaad niet kunnen kiezen. Als ik door die bril kijk, zie ik een congres dat zijn thema heeft waargemaakt. De presentaties

in het kader van *groups in the time of conflict* maakten indruk, zetten ons tot nadenken, hielpen ons in een breder verband over onze grenzen te kijken. Zo was er naast de bovengenoemde lezing het symposium *'Exploring the transgenerational footprints of our wars'*, waarbij bekende groepstherapeuten uit Italië, Oostenrijk, Spanje, Duitsland en Japan vertelden over de rol van hun familie in hun oorlogen en het effect dat dat op hun eigen ontwikkeling heeft gehad, waarna ze het ook nog eens in een theoretisch kader plaatsten. Het interne conflict in het congres kwam onder andere via de taalstrijd, Italiaans versus Engels, ruimschoots aan de orde en hielp mij van 'waarom willen die Italianen wel een internationaal congres organiseren maar geen Engels spreken' naar waardering voor de moeite die er wel gedaan werd terwijl er zo weinig Engels in hun onderwijs en beeldcultuur is opgenomen. Een in Amerika wonende Israëliër merkte in de laatste grote groep op dat dit het eerste congres was dat hij in twintig jaar meemaakte dat niet door het Israëliësch-Palestijnse conflict gedomineerd werd, maar waar (weliswaar voorzichtig) naar de interne tegenstellingen gekeken werd. Ik zie ook een enorme variëteit in de kwaliteit van het aanbod, soms adembenemend, vaak ook ronduit knullig. Ja, en dan kan je de pech hebben dat er net het verkeerde op je bord ligt, terwijl je hoort dat je vriendjes gesmuld hebben, grrr. Veel workshops met interessante titels waren in het Italiaans, ze maakten honderig, terwijl er niet van gegeten kon worden, weer grrr. Van een afstand kijkend

zie ik veel, heel veel psychodrama, (het leek wel meer dan anders), veel analytici van de oude school, veel actiegerichte technieken en weinig eigentijdse methodieken. Ik zie ook projecten waar met een grote betrokkenheid en creativiteit getracht wordt de verworvenheden van de groepstherapie in te zetten voor de samenleving en de mensen die het slecht getroffen hebben. Op psychodramagebied viel er heel veel te halen, voor de andere groepstherapeuten was dat wisselend.

Het congres en de NVGP

Kijkend hoe de NVGP zich verhoudt tot dit congres, zien we allereerst Maria van Noort, onze vertegenwoordiger in de board en sinds dit congres voorzitter van de transculturele sectie. Ze praat op een inspirerende wijze mee over het beleid in de IAGP en houdt ons in de NVGP op de hoogte van de internationale ontwikkelingen. Verder zo'n vijftiental deelnemers die in de diverse gremia duidelijk van zich lieten horen. We verzorgden drie workshops: 'Groeps-dynamische technieken' door Willem de Haas, 'Supervisie via psychodrama door Renée Ouddijk en Arie Zijlstra' en mijn eigen workshop 'Tijdgelimiteerde groepen op de grens van Psychotherapie en Coaching' en we leverden de posters van Willem de Haas en Marc Daemen over groepsdynamische technieken en de groepstherapeut als *spin doctor*.

Door verblijf in het buitenland kijk je met andere ogen naar je eigen land. Verblijf op een internationaal congres kan hetzelfde

effect hebben ten opzichte van de NVGP. Dat zou wel eens het belangrijkste effect van ook dit congres kunnen zijn, in de hoop dat de gezichtspunten van de deelnemers elkaar aanvullen. Wat voor mij het meest op de voorgrond staat is dat we het bij de NVGP inhoudelijk goed voor elkaar hebben, we weten veel over groepen en groepsprocessen en kunnen dat goed overdragen. Wel zijn we erg naar binnen gericht, met ons zelf bezig en gaat het weinig over onze relatie met de samenleving, in brede en engere zin. Vanuit die indruk ben ik blij met het feit dat we als vereniging weer lid worden van de IAGP en dat zowel het bestuur als de opleidingscommissie, de congrescommissie, de sector groepsdynamisch coachen en diverse opleiders op het congres aanwezig waren en van zich lieten horen.